

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Augustus' 24dikén, 1824.

Török Birodalom.

Az Oesterreichischer Beobachter, f. h. 22d Konstantinápolyból Júl. 26dikáról a' következő tudósítást közli: „Több napok óta nagy a' híre itten, hogy egy Hydrai hajós-osztály Ipsara szigetét visszafoglalta; az ottan hátrahagyatott néhány ezer Törökből álló őrizetre reárontott, s a' Kapudán Basa Flottájából számos hajókat részint őszverontott, részint magával elvitt. A' nevezett hírt Smyrnai levelek erősítik. Az Igazgatás, melly azt állítja, hogy az egész dologról semmit sem tud, az egész dolgot mesének láttatik hinni.

Hanem mi olly vélekedéssel vagyunk, hogy a' hír, bár nagyítva is, de fundamentomon épült. S jöllehet a' Smyrnából jött számos tudósítások egymással sok pontokban annyira különbözzenek, hogy csak egy meglett dolgot is nehéz legyen tisztába hozni, még is a' mi következik, alkalmasint leginkább közel jár az igazsághoz.

Némelly Ipsarai hajók, mellyek a' Júl. 3dikai csapástól futás által menekedének meg, Hydrába érkezvén, ottan mindent elkövetének arra nézve hogy minélelőbb segítséget szerezhessenek, mellynek némiméni jó foganatját reménylették, minthogy midőn Ipsarából eltávoztak, még akkor két legerősebb sáncz ment vala az ellenségtől. A' Hydrának nagy készséggel és gyorsasággal segédre is kelének, s 50 fegyveres hajóval elindulván Szamosba kikötének, hol Albaniai és egyéb seregeket verének hajójukra. Így Júl. 16d meg-

jelenének Ipsara alatt, a' midőn már a' szerencsétlen szigetnek sorsa rég' elvált. Ottan a' Kapudán Basa 6, vagy 700 embernél (sőt a' mint maga mondja csak 300-at), néhány a' préda' szállítására megkivántató, s egy pár ágyúzó ladiknál többet nem hagyott hátra. Ezeket a' Hydrabeliek semmivé tévén; s a' török őrizetet lekaszabolván, azzal tüstént visszatértek. Egy török Fregát, melly ezen hajós-osztállyal egybetalálkozott, vele őszvecsapott, hanem kivágta magát még is a' veszedelemből, s minden sérelem nélkül eljutott a' Mitylenei kikötőbe. Így adják-elő a' dolgot a' hitelesebb tudósítások, de a' mellyeknek írójuk, előadásoknak igazsága felől nem mernek egészen jót állau, mint-hogy még minden csupa hallomáson fundáltak.

A' török tudósításoknak rövid és száraz voltak, s a' többieknek bizonytalanságok miatt, igen nehéz hiteles kútfőket szerezni olly történet felől, a' minémű Ipsarának elpusztíttatása. Hanem ezen véres viadalnak utolsó csapásáról még is annyira egyeznek a' tudósítások, hogy azoknak teljes hitelt lehet adni. A' millyen csekély vala az ellentállás a' kiszállás' napján, ugyan olly hathatós vala az más nap. A' szent Miklós erősségében magokat megfészelt Ipsarabeliek és Albaniaiak egész Júl. 4dikének estvéjéig nagy állhatatossággal és vitézséggel védelmezék magokat, míg nem végre vitézi kétségbeesés szülte elszánásoknál fogva, mind magokat mind az ellenséget egyszerre semmivé tették. A' mint t. i. a' Törökök ezen erősség sán-

ezainak ostromlása közben, több helyeken meghágták volna az árkolás tetejét, hirtelen olly iszonyúan roppant-szélyt a föld alá rejtett puskapor, hogy az kevés minút alatt mindent a levegőbe repített, s győzők és meggyőzettek együtt temették az omladékok alá. Hogy Poliocastro erőségének, melly hasonlóképen egész estig ellent állott, ugyan ez lett légyen sorsa, az már bizonytalanabb, de még is igen hihető dolog. A Törökök vesztesége ezen napon sokkal nagyobb lehetett, mint volt Júl. 3d.

A megszaladott Ipsarióták az Albániaiak árulásának tulajdonítják szerencsétlenségeket. S ha valami fundamontoma vagyon ezen vádnak, az csupán azokat érheti, a kikre egyik vagy másik pontnak védelmezése bízott. Ázon Albániaiak, kik a szent Miklós erőségének sáncaiban elhüllának, bizonyosan nem árulók valának; s azon Jasta, avagy napi-jelentés, melly az itten kitétetett főket és győzedelm-jelket követte, nyilvánlagosan így szól: „a kardok sem magokat az Ipsarabelieket, sem az ő szolgálatjokban lévő Albániaiakat nem kímélték.“

A török Flotta Ipsara megvéteztése olta Mitylene előtt áll vasmacskákon. A Kapudán Basa, ki Júl. 17dikéig még a most nevezett szigeten volt, de Júl. 21d azt alkalmasint oda hagyta, előre arra intette a Számosbelieket, hogy magok megadásával távoztatnák-el a vérontást, s nekik erre nézve 20, mások szerint 30 napot engedett. Hanem, fájdalom, nem igen lehet hinni, hogy a Kapudán Basa ajánlái elfogadtatnának. A mint hallik, Júl. 9d és néhány azt követő napokon Számosban török vitorla lobogott, hanem azt utóbb ismét nem látták. — Különben Számos ellen, mint a dologhoz értők állítják, még nehezebb leszen boldogulni, mint lehetett Ipsara ellen; ottan a fegy-

veres erő hárommannyi, mint volt itten, s az utóbbi esztendőök folytatában megszaporttatott védelmezési intézetek azt mutatják, hogy ottan a Törökök hatalmas elmentállásra fognak találni. De a Kapudán Basa Armadájahoz is mindenfelől jönnek az új seregek Ásiából. A Hyraiak és Speziabeliek köröm-szakadásig mindent el fognak követni, hogy Számosot megtarthassák. Feleségeiket és gyermekeiket nagyrészt Moreába küldötték. Közönséges és gyűjtő-hajóik mindenfelé száguldoznak a tengeren. Hanem ezeknek egy része még Ipsara megvéteztése előtt, az egyiptomi Flotta ellen ment, olly reménységgel, hogy annak számos szállító-hajóit elfoglalja.

Alexándriai tudósítások szerint, ottan Jún. utóbbi napjaiban 12 és 16,000 között lévő rendes seregek valának. De nem reménylik hogy ezek Júl. végéig elevezhesenek.

A különböző pártok indulatját annyira feszült állapotba hozák az újabb hadi történetek, és a miket még várhatnak, hogy reájok, egy különben más környüllások között fontos történet, u. m. a görög Patriarchának hivatalából lett kitéteztése, kevés bényomást tett. Ez, Ipsara megvéteztésével csaknem egy időben, történvén, a Közönség azt politicali okból láttatott magyarázni. De most már semmi kétség benne, hogy Eugenio Patriarcha, tulajdon Papjainak indításokból tététezték-ti tisztségéből. Követőjéül az eddig volt Szeresi Püspök Chrissanto nevezetett s Júl. 20d szokott czeremoniával hivatalába bé iktattatott.

A nem régiben megholt Jahja Efendi helyébe a Szultán Ischack Efendit, Janinai fit, s Muhamed vallására tért Zsidót nevezett-ki a Porta-tolmácsává, a ki számos esztendőök olta a geometriai iskolának Professora volt, s tudományos voltáról és jó karakteréről ismeretes.“

Spanyol-Amerika.

A' Jún. 4dikéig terjedő Mexicói Ujságok jelentik hogy Sacrificios szigetére (Vera-Cruz előtt) egy franczia Biztos érkezett, ki ottan utazó-leveleit várja, hogy Xalapába mehessen.

Yturbidéről még sem hallhatni semmit is. A' mint tudni való, Május' 11d evzett ő el Southamptomból Jamaica felé, de a' hova a' legujabb tudósítások szerint, még Jún. 18d meg nem érkezett. Mellyért is azt lehet gondolni, hogy New-Orleansba ment, 's Teras tartományán keresztül szándékozik Mexicóba.

Az El Sol nevet viselő Ujság következő Proclamatiót közöl:

A' Mexicói Szövetségbeli végrehajtó fő hatalom a' Nemzethez.

„Ha azon magas polczról, mellyre minden érdemünk vagy jus-tartásunk nélkül helyezettünk, a' Nemzetnek jelenvaló körülállásaira vetjük tekintetünket, nem lehet hogy magunknak szerencsét ne kívánjunk azon észrevételhez, melly szerint az utóbb hérett Systema hasznos, és hogy kivéven a' tapasztalatlanság 's gyakorlottlanság szülte némelly történeteket, csalmem minden hozzánk tartozó Státusban, egyenességnek, békésnek és becsületes gondolkozásnak jeleit látjuk, mellyből azt lehet reménylenünk, hogy az Igazgatásnak ezen formája végre erős gyökert fog verni, mind azon akadályok és gátak, mellett is, mellyek a' Szövetségben itt ott ellene tétetnek.“

„Igaz, szerencsétlenségünkre, hogy vagyon közöttünk egy maréknyi nép, melly a' Köztársasági Igazgatásnak született ellensége, 's nem úgy termett hogy egyből egyezhessen, és békességben élhessen a' Despotismuson kívül, mellyben helyhezietti minden reménységét, 's helyreállításában szakadatlan munkálódik, és a' szabadság sirja felett a' maga gyalázatos

vas thronusát szeretné felépíteni. Sok helyeken egybevervén magokat az efféle emberek, torsalkodnak azon Systema ellen, mellynek árnyékában ez idő szerint élünk. Ezek hazaáruló plánumokban török fejeket, hogy a' rendet és szabadságot felforgathassák. Különbféle helyekre Agenseket küldöznek, kik keresztül-kosúl járnak a' Szövetségbeli Státusokban, hogy másokat a' helyes vélekedéstől eltéríthessenek, 's a' magok forma szörű emberekkel titkosan alkudozhassanak; végre rágalmozó írásokat nyomtattnak, és terjesztenek-el, hogy az előkelő hivataloknak 's tisztviselőknök becsületeket a' nép előtt elronthassák.“

„A' Köztársaság' szerencséjére ezen embereknek plánumaik világosságra jövének, 's eddigelé megakadályoztatának; hanem megkérdelhetetlen méreggel viseltetvén ők mind az ellen, a' mi szabadságnak belyégét hordozza, ezen indulattól indítván, 's elhatározván magokban, hogy plánumaikat, bár miibe kerüljön is, végrehajtásák, mostanában csakugyan még is egy czimbora-társaságot formálnak, mellyben meg tudván egyeztetni ön hasznokat azelőtt, kik velek különben ellenkeznek. Bizonyos időre ezekkel szövetségre léptenek. Ennek következtében észrevehünk mostanában, hogy ezek együtt munkálódnak azokkal, kiknek minden Declamatiójik oda ragynak irányozva, hogy a' mostani Systema és függetlenségünk veszedelmében forognának. Illy módon a' hajdani császári háznak barátjai és buzgó pártfogóji, hirtelen buzgó házafialdák, Köztársasághoz szítókká, 's nyilvánoságos szövetségszekké levének.“

„Polgár-társaink! — Az istentelenségnek minden törői egyedül a' ti szabadságtok ellen ragynak szegezve. Az embített embereknek család plánumok oda vagyon irányozva, hogy a' szabadságot földünkről gyökerestől kiirithassák. Függetlenség-telnek az igaz hogy mindenkor valának!

ellenségei, de az még is a' mostanihoz hasonló veszedelemben még soha sem forgott! — Nem azért hogy a' nagy tengernek másik részén hibázna az akarat, hanem mivel a' végrehajtásra nézve szüntelen nevedeknek az akadályok. Ha mi azt tartanak, hogy veszedelem fenyeget bennünket az iránt, nehogy újra hajdani elnyomójinknek jármok alá essünk, avagy nem adtuk volna e mi azt tudtára a' Nemzetnek? Nem terjedett volna e el a' riadás egész Anahuacón keresztül? Nem vettetett volna e rátok eddig Contributio, és rendkívül való adó, hogy ezen eszközöknél fogva az ellenség előtt hatalmasan megállhassatok? Hidjétek-el Polgártársaink, nem ellenséges támadás az, mellyel bennünket a' Közönséges rendnek körlelhetetlen ellenségei fenyegetnek. Igaz hogy az ettől való félelmet terjesztik, mivel ezen szín alatt forralják czimboraságaikat. De mi ismét mondjuk tinétek, nem attól tartanak ők hogy Spanyol Ország' áldozatjává találnak lenni, hanem a' Császárságot kívánják újra helyreállítani. Nem külső Despotismustól félnek ők, hanem a' honni Tyrannusságnak akarják megkészíteni az útját. Nem az reszketteti őket hogy Ferdinándnak székrebe fogattatnak, hanem örömmel fog dohogni szívek, ha azon bálványt, mellyet ön nagyságok miatt óhajtanak, újra a' thronusra állíthatják. Ne gondoljátok mint ha őket a' közjö vezérlené; magános haszon az őket igazgató principium, mellytől annyira el vagynak foglaltatva, hogy miatta minden egyébbről megfeledkeznek.

„Ez az ösztön az, melly ezeket az embereket zabolátlan és szemtelen kinyilatkoztatásokra veszi az Igazgatás ellen, ez ingerli őket arra, hogy azt a' legostobább rágalmazással is nem általják megtámadni, mellyel az Igazgatást, a' mint hiszik útálatba hozhatják, 's erkölcsi erejétől megfoszthatják, azt gondolván hogy ha a' népben egyszer gyanú támasztatik,

azt az elidegenedés is követni fogja. Minden ő gondolatjok és cselekedetek oda nagyon irányozva hogy szakadást szerzhessenek, 's polgár-hadat indíthassanak, 's akkor a' zajban, midőn majd a' pártok legnagyobb nekikeseredéssel küszdenek egymás között, hirtelen előálljanak a' Tyrannussal (Yturbidével) mint megszabadítóval, kit olly eszközül fognak előmutatni, a' mellyhez ragaszkodhatnak, valamint a' vízben elmerülni akaró mindenhez a' kapkod a' mi körülötte vagyon, hogy az elnyeléssel fenyegető veszedelemből menekedhessen.“

„A' mi bennünket illet, minket jó sorunk mindenkor megőrzött hazánk' ellenségeitől. A' Doloresi történet oltá (így nevezetik az a' hely, hol 1810-ben Mexicoi Insurrectio kezdetét vette) mindenkor szabadságban és függetlenségben valánk. Igazgatásra hívatatvan, azt törvények alatt folytattuk. Sokan közülünk különböző időkben letették a' fő-vezérséget 's közlegényekké levének. Ha hogy a' hűségnek ezen zálogai nem elegendők, ki mutathat nagyobb just a' bizodalomra? Talán azok, kik fény és haszon hajhászó okokból szüntelen czimboraságokat formálnak? Talán a' császári Igazgatásnak fejei és Agensei, kik békókat készítenek a' hazának, kiknek igyekezetek a' Nemzetet, a' külföld előtt megalacsonítja, és a' kik ellentállásolnál fogva mindent elkövetnek, a' mi csak kitélik tőlök, hogy Anahnacot gyengíthessék, annak előbbeni Uralkodójit előhívhassák, 's a' hazát azoknak martalékjokká tehessek?“

„Polgár-társaink! kik azt akarjátok, hogy hazátok legyen, és azt kívánjátok, hogy ez a' haza megtarthassa dicsőségét, és becsületes nevét, ne engedjétek magatokon meglepés által erőt venni. Egy részről itt vagyon számotokra a' fejedelmi nemzeti Congressus, a' Szövetség illető Statusainak Congressusai, olly férfiak a'

kormányon, kik soha sem valának hűség-
telenek a' Nemzet' ügyéhez, a' kikkel tar-
tanak minden szorgalmatos és rendszere-
tő Polgárok; — a' másik részben állanak
azok az emberek, kik a' közjóért vagy ép-
pen semmit sem vagy csak igen keveset
tettek, mindenhez justtartó érdemtelen em-
berek, a' kik a' hazát csak ön hasznok-
nál fogva ismerik, 's foglalatosságokra néz-
ve haramiák, és gyilkosok. Most már mel-
lyik részhez fogjátok tartani magatokat?
Mellyik részt választjátok? Szólljatok, de
úgy hogy szavatokat vissza ne vonjátok
többé, és hogy szavatok az álnok és gaz-
csabítókat elnyomhassa.“

„A' mi minket illet, kik különben is
kötelesek vagyunk magunkat a' Constitutió-
hoz tartani, 's azt másokkal is megtartat-
ni, minket semmi sem tántoríthat el azon
elhatározásunktól, mellyre magunkat es-
küvéssel kötelezünk. Meg tudunk mi halni
ha a' szükség úgy hozza magával — de
utolsó lehelletünkig védelmezni fogjuk a'
jelenvaló Systemát, 's engesztelhetetlenül
üldözni fogjuk mind azokat, valakik egye-
nesen avagy közvetlenül annak romlására
igyekeznek.“ Mexicóban, Május' 29d 1824.
Miguel Dominguez; Vicente Guerrero.

Továbbá a' fejedelmi és közönséges
Mexicói Congressus következő Decré-
tumot bocsátott közre: 1) Don Augustin
de Yturbide ezennel hazaárulónak, 's min-
den törvényen kívül lévőnek hirdettetik,
ha, bár mi szín alatt, birtokunknak va-
lamellyik részében meg találja jelenni.
Ezen esetben ő ipso facto a' Státus közön-
séges ellenségének tartatik. 2) Hazaárulók-
nak tartassanak továbbá mind azok, 's az
1823-ban Sept. 27d költ törvénynek értel-
méhez képest perbe idéztessenek, valakik
az ő magasztalására írott könyvekkel, avagy
más módok által az ő ide való jöve-
telét elősegíték. 3) Ugyan ezen nyilat-
koztatás tétetik mind azon személyekre
nézve, kik, akárminémű módon a' külső

ellenség' céljait előmozdítják', ellenek a'
feljebb megírt törvény szerint hasonlóké-
pen per indíttassék. Jelenvaló Decretum
adattassék-ki a' végrehajtó hatalomnak,
hogy magát ahhoz tartsa. 's a' t.“ Mexico
Apr. 28d 1824 Jose Mária Cabrera, Elöl-
ülő; Francesco Elorriaga, Titoknok és De-
putátus; Jose Mária Ximenez, ugyan az.

Anglus Ujság-levelekben következő
Columbiai tudósítások találtak: „A'
Columbiano, melly Caraccásban jön-ki,
Jún. 2d jelenti, hogy Quartel Úr, Hol-
landiai Hajós-kapitány a' de Endragat ne-
vezetű hajón oda megérkezett, 's Igazga-
tásának részéről a' Columbiai Igazgatas-
nál Bogotában Biztosul fog megjelenni. —
La Guayrába (a' Caraccási kikötőbe) a'
Generalis Szantander nevet viselő Colum-
biai Korvét megérkezett hat spanyol ha-
jóval, mellyeknek háromez száz-
mánya, más háromez fegyveres-Brigg vala.
Ezen hajók egy olly csapathoz tartozának,
melly Havannából Spanyol Országba ment.
Újabb rendelés szerint a' kik zsákmányul
fognak-el hajókat, a' prédából 45 Procent-
um adót tartoznak adni a' Státusnak;
hanem azon nagy bátorság, mellynek a'
Columbiai Kapitány jelét adta ezen hajók'
elfoglalásának alkalmatosságával, az Igaz-
gatást arra bírta, hogy tőle csak a' régi
adót kívánta, mellynél fogva a' Kapitány
45,000 Piaszterrel kapott többet. Két ha-
jón 18—18 ágyú volt, 's egyikén ezenki-
vül 80,000 Piaszter. — A' Columbiai Köz-
társaság követe, Salazar Úr, Jún. végén
Washingtonba megérkezett.

Spanyol Ország.

A' Journal de Paris f. h. 10d, egy
magános levélnek melly Madridból Júl 29d
indult, következő kivonását közli: „A'
Guias de Quesada, és Riojo nevet viselő
spanyol Regimenteknek, mellyek Madrid-
ban őrizetül fekvének, 's némelly tagjaik

közelgetnek. Hirtelen elkezdődött a' jég-
eső minden vízcseppek nélkül, és pedig
olly nagy darabokban, hogy a' házfede-
leket, ablakokat, mind az őszi mind a'
tavaszi vetést öszverontotta, és nyolcz mi-
nuta alatt a' földet úgy ellepte mint a' téli
hó. Az előfákról nemcsak a' gyümölcsöt
's leveleket, hanem az ágakat is leverte,
a' kerti veteményeket mind öszverontotta,
az apró marhákat, sőt a' szarvas marhá-
kat, és lovakat is, vagy megsebesítette,
vagy agyon verte. Több férfiak és aszszo-
nyok, gyermekeikkel a' mezőn lévén, vagy
testekben megzúzottak, vagy egészen ha-
lálra verettek. — A' felhő szörnyű se-
bességgel jött, es a' jégesső közben a' le-
vegő egészen tűzben látszott lenni, sőt né-
mellyek azt is mondják, hogy a' jégesső
darabok között olyanokat is szemlélték,
mellyek mintegy aludt vérből látszottak
lenni, és a' földet megveresítették. E' ször-
nyű zivatarnak kárai megszámlálhatatlanok,
és annyival inkább terhesek, hogy
Berzevicze, Balás - Vágás, Stelbach, már
előbb a' vízáradások által, utóbb pedig
az égések által elszegényedtek, Palom hely-
ség pedig csak tavaly egészen elégett; most
pedig az egész határan nem maradt an-
nyi termés, mellyből egy ember élél-
hetne.

Fogadó

„London Városához“

hajdan a' Fejér Ökörnél, Bécsben (am
alten Fleischmarkt) a' 684d szám alatt.

Ezen 1822 Mártz. 11dikén megnyit-
tatott 's azolta különbséle Országokbeli
előkelő idegenek által megkerestetett fo-
gadónak tulajdonosa, szerencsésnek tartja
magat azon kedvező javallatnál fogva,
mellyet a' nála lévő szoros renddel,
tisztasággal, mérséklett ár - szabással és
pontos szolgálattal minden tisztelt vendé-

geitől meg tudott nyerni. 'S ezen ked-
vező indulattól ébresztetve, fogadójat
most már megbővítette, midőn abban
a' lakó szobák számát 40-re 's az ebéd-
lökét 7-re vitte-fel; mellyek közül előb-
bieket, azoknak helyzetéhez 's pompás
voltához képest, azon áron lehet kibé-
relni, melly az itteni nevezetesebb foga-
dókban közönségesen bé vagyon véve. Ha-
nem a' kik hónap száma kívánnak nála
szállásolni, azok jutalmasabban kapják a'
szokákat, mellyek közül 20-nak az ára ré-
szint 48xrban részint 1 ftban vagyon ezüst-
ben napjára megállapítva. Hogy pedig ezen
fogadónak dísze annál inkább neveltessék,
annak tulajdonosa a' német konyhához hoz-
zá kapcsolta újobban a' franczia konyhát
is; és hogy még nagyobb mértékben meg-
nyerhesse tisztelt vendégeinek tetszéseket,
jelenti hogy nála délben 12 óratól 5-ig;
estve 8 1/2 től éjjeli 12-tőig rendszeren le-
het ebédelni és vaesorálni; hogy a' jól
készült és sokféle eledelkben bizonyosan
kiki talál ízlése szerint valót; és hogy a'
mi a' különbséle borokat illeti, azoknál
sem kívánhatni jobbakat. Lehet nála enni
szabott áron is, mellyek 1 f. 30 xr, 2,
5, 4, 5 ft. V. Czbán, 's ha ki még gaz-
dagabban kívánja, feljebb. A' kik 6 avagy
több személyre kívánnak asztalt, külön
szobában tételik körülöttök a' szolgálat.
Ha pedig még nagyobb asztal 's nagyobb
árú vendéglés kívántatnék, mint feljebb
említetett, e' részben is kész szolgálat
ajánlatik, ha felőle a' konyhára - ügyelő
egy nappal clebb tudósíttatni fog. Vége-
zetül is igéri tulajdonos, hogy minden
igyekezetét oda fogja fordítani, hogy a'
mérséklett ár-szabás, szoros rend, tiszta-
ság, pontos és serény szolgálat által,
tisztelt vendégeinek tetszéseket minél in-
kább megnyerhesse